

MAPA SEVERNÍ OBLOHY – ČERVEN 2012

1. 6. ve 00.30 SELČ
15. 6. ve 24.00 SELČ
30. 6. ve 23.30 SELČ

Platí na celém území ČR

Pozice planet v mapce
vyneseny k 15. dni
v měsíci.

PLANETY

Merkur – ve druhé polovině měsíce na večerní obloze (-0,4 mag)

Venuše – ve druhé polovině měsíce na ranní obloze (-4,0 mag)

Mars – v první polovině noci nad jihozápadem (0,7 mag)

Jupiter – na ranní obloze (-2,0 mag)

Saturn – celou noc kromě jitra v souhvězdí Panny (06 mag)

Uran – ráno nízko nad východem v souhvězdí Ryb (5,9 mag)

Neptun – na ranní obloze v souhvězdí Vodnáře (7,9 mag)

ZAJÍMAVOSTI NA OBLOZE

3. Měsíc v perigeu (nejblíže Zemi – 358 485 km)
3. Měsíc nedaleko Antara ve Štíru
4. Měsíc v úplňku (11.11 UT)
4. Částečné zatmění měsíce u nás neviditelné
6. Venuše v dolní konjunkci se Sluncem, přesouvá se na ranní oblohu
6. Přechod Venuše přes sluneční disk, z území ČR je úkaz viditelný při východu Slunce (viz 2. strana)
11. Měsíc v poslední čtvrti (10.42 UT)
12. Jupiter jižně od Plejád
16. Měsíc v apogeju (nejdále od Země – 405 787 km)
17. Jupiter, Měsíc a Plejády blízko sebe na ranní obloze
19. Měsíc v novu (15.02 UT)
20. Letní slunovrat (23.07 UT), astronomický začátek léta na severní polokouli
21. Srpek Měsíce nedaleko Merkuru na večerní obloze
26. Měsíc nedaleko Marsu
27. Měsíc v první čtvrti (3.29 UT)
28. Měsíc nedaleko Spici a Saturnu

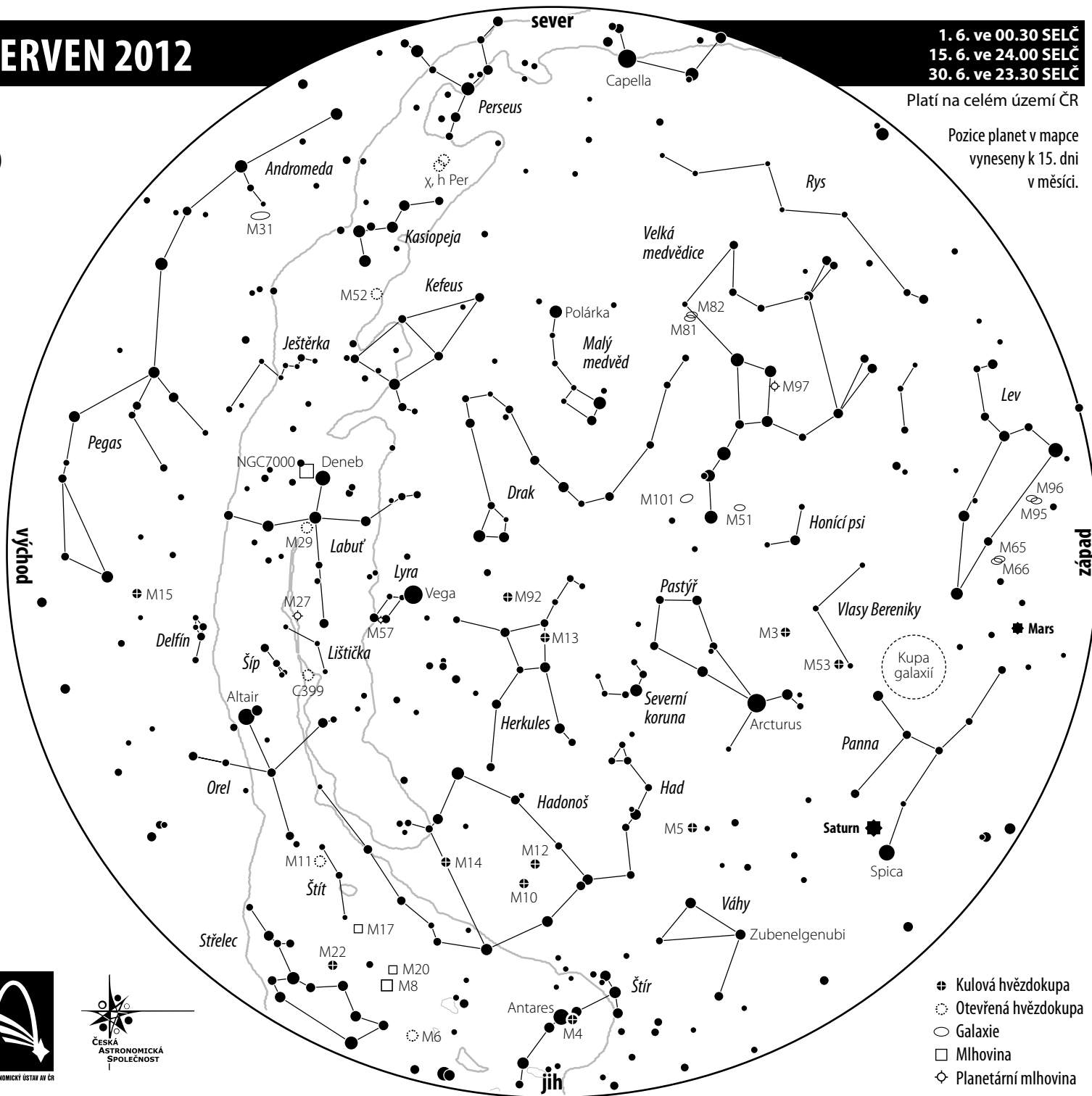
Všechny časové údaje uvedeny ve Světovém čase (UT).

Středoevropský letní čas (SELČ) = UT+2 h

Aktuální mapky na následující měsíc naleznete volně ke stažení vždy na počátku měsíce na www.astro.cz a www.udalosti.astronomy.cz

ASTRONOMICKÝ ÚSTAV AN ČR

- ⊕ Kulová hvězdokupa
- ⊙ Otevřená hvězdokupa
- Galaxie
- Mlhovina
- ◇ Planetární mlhovina

MAPA SEVERNÍ OBLOHY – VHODNÉ OBJEKTY PRO AMATÉRSKÁ POZOROVÁNÍ – ČERVEN 2012

Na noční obloze můžeme pozorovat i bez drahého vybavení mnoho zajímavých objektů. První podmínkou je ale kvalitní tmavá obloha bez světelného znečištění, která se dnes bohužel vyskytuje již velmi vzácně. Na městské obloze spatříme pouze nejjasnější hvězdy a hodnotně pozorovat můžeme jenom Měsíc a planety. Pokud chceme nahlédnout do vzdálenějších končin naší galaxie či za její hranice, musíme se vydat daleko za město, do míst bez veřejného osvětlení a jiných rušivých zdrojů světla. Na opravdu tmavé obloze spatříme bez dalekohledu stovky hvězd, stříbřitý pás Mléčné dráhy a mnoho objektů vzáleného vesmíru. Skvělým pomocníkem pro první toulky po hvězdách nám může být triedr (ideálně 10×50 nebo 12×50) – binokulární dalekohled s relativně malým zvětšením a velkým zorným polem, který nám odhalí desítky zajímavých objektů.

Problém červnových večerů spočívá v tom, že z astronomického hlediska vůbec nenastává noc – Slunce klesá méně než 18 stupňů pod obzor, stmívá se velmi pozdě a rozednívá naopak časně. Na večerní obloze spatříme Mars a Saturn, ve druhé polovině měsíce i Merkur. Ráno pak Jupiter, Neptun, Uran a později i Venuši jako jasnou Jitřenku.

Mars se po březnové opozici od nás stále vzdaluje a jeho úhlový průměr je kolem 7", což je již velmi málo pro pozorování nějakých podrobností na jeho povrchu menšími dalekohledy.

V dobré pozici je stále planeta **Saturn** s majestátním prstencem, který spatříme relativně malým dalekohledem. Větší přístroje (za dobrých podmínek stačí 10 cm) ukáží i Cassiniho dělení v prstenci. Zajímavé jsou rovněž měsíce Saturnu – 6 cm dalekohled ukáže největší z nich Titan, 15 cm přístroj pak Iapetus, Rheu, Dione a Tethys. Ještě větším dalekohledem se můžete pokusit najít i Enceladus.

Nejzajímavějším úkazem měsíce června je však bezpochyby přechod planety **Venuše** přes sluneční disk ráno 6. 6. Z území ČR je úkaz pozorovatelný ve svém závěru (cca poslední dvě hodiny) neboť v jeho průběhu u nás Slunce vychází. Jedná se v podstatě o zákryt jednoho tělesa sluneční soustavy jiným, tedy jakési „zatmění Slunce“ Venuší. Ovšem vzhledem ke vzdálenosti Země a Venuše budeme na slunečním disku pozorovat pouze pomalu se pohybující černou tečku, ale za použití vhodného filtru (Baader folie, svářečský filtr č. 13) tento úkaz uvidíme i pouhým okem. Lepší je však použít třeba jednoduchou metodu projekce na papír pomocí malého dalekohledu či triedru (pozor na čočky a clony z plastu v levných okulárech). Nikdy se nedívejte do Slunce dalekohledem přímo bez nasazeného bezpečného filtru, hrozí nevratné poškození zraku! Tabulka vpravo uvádí časy východů Slunce, 3. a 4. kontaktu v různých místech, takže pokud bude jasno, nenechte si úkaz ujít, opakovat se bude až za 115 let.

Město	Východ Slunce	3. kontakt/ výška Slunce nad obzorem	4. kontakt/ výška Slunce nad obzorem
Ostrava	4 hod 40 min 30 s	6 hod 37 min 27 s / 15.8°	6 hod 55 min 03 s / 18.6°
Opava	4 hod 41 min 22 s	6 hod 37 min 27 s / 15.6°	6 hod 55 min 03 s / 18.4°
Olomouc	4 hod 45 min 38 s	6 hod 37 min 29 s / 15.1°	6 hod 55 min 05 s / 17.9°
Zlín	4 hod 45 min 42 s	6 hod 37 min 30 s / 15.3°	6 hod 55 min 06 s / 18.1°
Hradec Králové	4 hod 48 min 19 s	6 hod 37 min 27 s / 14.4°	6 hod 55 min 04 s / 17.1°
Liberec	4 hod 48 min 37 s	6 hod 37 min 25 s / 14.1°	6 hod 55 min 02 s / 16.8°
Pardubice	4 hod 49 min 28 s	6 hod 37 min 28 s / 14.4°	6 hod 55 min 04 s / 17.1°
Brno	4 hod 50 min 03 s	6 hod 37 min 30 s / 14.6°	6 hod 55 min 07 s / 17.4°
Ústí n. Labem	4 hod 53 min 13 s	6 hod 37 min 26 s / 13.5°	6 hod 55 min 03 s / 16.2°
Praha	4 hod 54 min 35 s	6 hod 37 min 28 s / 13.6°	6 hod 55 min 05 s / 16.2°
Most	4 hod 55 min 36 s	6 hod 37 min 27 s / 13.2°	6 hod 55 min 04 s / 15.9°
Tábor	4 hod 56 min 48 s	6 hod 37 min 30 s / 14.6°	6 hod 55 min 07 s / 17.4°
Č. Budějovice	4 hod 59 min 37 s	6 hod 37 min 32 s / 13.2°	6 hod 55 min 09 s / 16.0°
Karlovy Vary	5 hod 00 min 01 s	6 hod 37 min 28 s / 12.7°	6 hod 55 min 05 s / 15.3°
Plzeň	5 hod 00 min 21 s	6 hod 37 min 29 s / 12.8°	6 hod 55 min 06 s / 15.5°

